

JONGEREN MET EEN ARBEIDSBEPERKING NOG ONVOLDOENDE IN BEELD

19 december 2017

Persbericht van Rekenkamer Utrecht

De Gemeente Utrecht doet veel om jongeren met een arbeidsbeperking te helpen bij het vinden van een baan of opleiding. Het is echter nog onvoldoende bekend welke jongeren ondersteuning nodig hebben. Daarom is er meer regie en samenwerking nodig zodat er geen jongeren met een arbeidsbeperking tussen wal en schip vallen, concludeert de Utrechtse Rekenkamer in haar rapport ‘Beperkt in beeld’.

Het is onduidelijk hoeveel jongeren in Utrecht een arbeidsbeperking hebben en baat hebben bij ondersteuning. Delen van de doelgroep zijn bij de gemeente bekend, andere jongeren komen later of helemaal niet in de gemeentelijke administratie terecht. Het is belangrijk dat deze jongeren tijdig bekend zijn, zodat ze geholpen kunnen worden bij het vinden van een baan of een passende vervolgopleiding. Als ze te lang zonder perspectief thuis zitten, is het risico groot dat ze langdurig in de bijstand belanden. Uit gesprekken met jongeren, ouders en professionals blijkt dat het soms een behoorlijke zoektocht is om de juiste hulp te vinden.

Doelgroep beperkt in beeld, sturingsinformatie ontbreekt

Informatie over jongeren legt de gemeente vast in individuele klantdossiers. Over jongeren met een arbeidsbeperking die ondersteuning nodig hebben, zijn als groep echter geen uitspraken mogelijk. Het ontbreekt aan inzicht in de omvang en samenstelling van de doelgroep, aan inzicht in de inzet van instrumenten voor deze doelgroep, de kosten die ermee gepaard gaan en in de resultaten die behaald worden. Door het ontbreken van deze sturingsinformatie, kan de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid niet worden vastgesteld. De rekenkamer beveelt daarom aan de registraties te verbeteren en koppelingen mogelijk te maken tussen de registraties van jongeren met een arbeidsbeperking en de inzet, resultaten en kosten van de instrumenten.

Dienstverlening breed en divers, verbeteringen nodig

Er zijn veel instrumenten om jongeren met een arbeidsbeperking te helpen, waarvan jobcoaching en een proefplaatsing het vaakst voor deze doelgroep worden ingezet. Er zijn keuzes nodig om te zorgen dat er voldoende geschikte instrumenten zijn die passen bij deze doelgroep. De rekenkamer beveelt aan de inzet van instrumenten te evalueren en de beschikbaarheid van bewezen effectieve instrumenten te borgen.

Samenwerking niet optimaal, informatievoorziening onvoldoende afgestemd

De samenwerking tussen de gemeente Utrecht en het onderwijs verloopt niet altijd goed. Met het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs is de samenwerking verder uitgewerkt dan met het mbo. Voor scholen is niet altijd duidelijk bij wie ze binnen de gemeente met vragen over jongeren met een arbeidsbeperking terecht kunnen. Ook de taakverdeling tussen de gemeente en scholen is niet altijd helder. Verder is de communicatie van de gemeente onvoldoende afgestemd op de doelgroep. Jongeren en hun ouders begrijpen brieven van de gemeente niet altijd. Daarnaast gaat de inhoud van gesprekken nogal eens langs jongeren heen. Voorlichting moet meer aansluiten op het niveau en de leefwereld van jongeren met een arbeidsbeperking. Ook adviseert de rekenkamer om belangrijke brieven mondeling toe te lichten.

Nieuwe doelgroepen in de Participatiewet

Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het begeleiden van personen met een arbeidsbeperking naar werk. De aard van die beperking kan divers zijn (lichamelijk, verstandelijk, psychisch of een combinatie hiervan). Het betreft ook jongeren tot 27 jaar die nog een bepaalde mate van arbeidsvermogen hebben, maar die niet in staat zijn om zelfstandig het wettelijk minimumloon te verdienen. Dit is een nieuwe doelgroep voor het gemeentelijk beleid.

De rekenkamer heeft in samenwerking met bureau Panteia het gemeentelijk beleid onderzocht en de ervaringen van jongeren, personen in hun (persoonlijk en professionele) netwerk, en van organisaties die bij de dienstverlening aan deze doelgroep betrokken zijn, in kaart gebracht in het rapport *Beperkt in beeld*. De rekenkamer informeert de Utrechtse gemeenteraad over dit rapport op de openbare raadsinformatiebijeenkomst van 11 januari 2018.

Noot voor de redactie:

De rekenkamer heeft, in samenwerking met bureau Panteia, het gemeentelijk beleid onderzocht. Er zijn tien jongeren met een arbeidsbeperking geïnterviewd. De meesten van hen werden thuis bezocht. Ook interviewde de rekenkamer personen uit het persoonlijke of professionele netwerk van deze jongeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om de ouder(s), jobhunter, jobcoach, begeleider op school, stagebegeleider of werkgever. Daarnaast zijn groeps gesprekken georganiseerd met organisaties uit de arbeidsmarktregio, en met scholen waar de gemeente Utrecht mee samenwerkt op dit terrein. Tot slot zijn medewerkers van de betrokken organisatieonderdelen van de gemeente en van enkele externe organisaties geïnterviewd. De situatie in Utrecht is op onderdelen gespiegeld aan de praktijk in de gemeenten Amsterdam en Den Haag.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Mario van den Berg, projectleider van het onderzoek, tel. 030-286 10 12 of met Gerth Molenaar, secretaris van de rekenkamer, tel. 030-286 13 91.

Het rapport en meer informatie over de Rekenkamer Utrecht vindt u op: <https://www.utrecht.nl/rekenkamer>. U kunt desgewenst gebruik maken van de figuren uit het rapport (format JPG beschikbaar), mits met bronvermelding Rekenkamer Utrecht, 2017. Deze kunnen worden aangevraagd via rekenkamer@utrecht.nl.

De volgende documenten zijn als PDF beschikbaar op de website van de rekenkamer:

- ◆ Het volledige rapport, met daarin de conclusies en aanbevelingen en de nota van bevindingen
- ◆ Het onderzoeksrapport van Panteia, getiteld: *Focusonderzoek jongeren met een arbeidsbeperking. Alleen als je meedoet, kun je winnen.*